

pågældende disposition i forbindelse med vareanskaffelsen. Derefter nævnes det, at disponibiliteten er forskellig for de forskellige varer; husmoderen bestemmer hvilket vaskepulver, der skal købes, mens hele familien er med til at bestemme indkøbet af fjernsynsapparat.

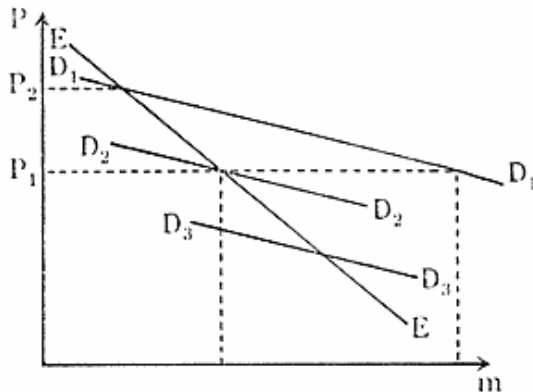

Fig. 3

I sine første 8 kapitler — bortset fra kapitel VII — rummer bogen i det væsentlige en systematisering af nogle ret selvfølgelige betragtninger. Dette har absolut sin værdi. Herefter venter læseren naturligt i det afsluttende kapitel IX Karen Gredals egne betragtninger til og konklusioner af det tidligere skrevne. Men de savnes, idet konklusionerne kun findes i det afsnit, hvori Lincoln H. Clark: "Consumer Behavior, Volume 1: The Dynamics Consumer Reaction" refereres.

*Sigurd Bennike**

* Marketing konsulent.

Subimal Mookerjee: »Factor Endowments and International Trade. A Statement and Appraisal of the Heckscher-Ohlin Theory», Asia Publishing House for the Indian School of International Studies, Bombay 1958, VIII + 99 s. Pris 22 sh.

Dr. Mookerjee, der er leder af den økonomiske afdeling ved the Indian School of International Studies i New Delhi, søger i denne lille bog at sammenfatte de senere års diskussion af Heckscher-Ohlin teoremet.

Indledningsvis præsenteres Heckschers og Ohlins tese, ifølge hvilken den internationale handel kommer i stand, fordi produktionsfaktorerne findes i forskelligt forhold i forskellige lande. Hvert land eksporterer da varer, hvis fremstilling kræver en relativt stor indsats af landets forholdsvis rigelige faktor, og importerer varer, hvis produktion i særlig grad kræver indsats af landets relativt knappe faktor. Dette fører til, at de relative faktorpriser bliver de samme overalt. Heckschers og Ohlins teori for den internationale handel er således dyberegående end den ricardianske real-cost teori og den såkaldte opportunity-cost teori. Disse to teorier forklarer udenrigshandelen som resultat af forskellige relative priser, men Heckscher-Ohlin teorien trænger længere ned og forklarer de forskellige relative priser som resultat af forskellig faktorudrustning.

Bogens kapitel 2 præciserer de forudsætninger, hvorpå Heckscher-Ohlin teoremet er baseret. Specielt fremhæves det, at man entydigt skal kunne fastslå de enkelte varers faktorintensitet, hvilket ikke alene kræver kendskab til isokvanternes beliggenhed, men i visse tilfælde også til det forhold, hvori produktionsfaktorerne forekommer i hvert enkelt land.

I kapitel 3 søger forfatteren frem til en verifikation af Heckscher-Ohlin teoremet. Ikke ved empirisk analyse, men ved geometrisk eksersits med konventionelle våben som Edgeworths kassediagram, konkave transformationskurver og simple indifferenskurver, der betegnes samfundsindifferenskurver, skønt de intet har med Scitovsky's geniale konstruktion af gøre. I dette og det næste kapitel varieres snart den ene, snart den anden forudsætning, og det vises hvornår teoremet gælder, og hvornår det ikke gør det. Specielt vises det, at der opstår vanskeligheder, hvis faktorudrustningen er således, at samme vare bliver arbejdsintensiv i et land og kapitalintensiv i et andet, men ved en velvillig fortolkning af teoremet overvindes disse.

Gennem bogens analyse får læseren afklaret sine begreber, men hans vej er lang

pågældende disposition i forbindelse med vareanskaffelsen. Derefter nævnes det, at disponibiliteten er forskellig for de forskellige varer; husmoderen bestemmer hvilket vaskepulver, der skal købes, mens hele familien er med til at bestemme indkøbet af fjernsynsapparat.

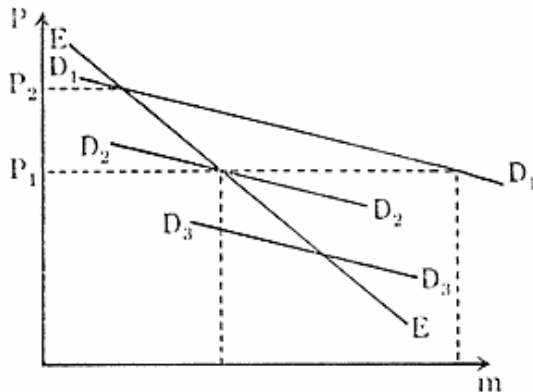

Fig. 3

I sine første 8 kapitler — bortset fra kapitel VII — rummer bogen i det væsentlige en systematisering af nogle ret selvfølgelige betragtninger. Dette har absolut sin værdi. Herefter venter læseren naturligt i det afsluttende kapitel IX Karen Gredals egne betragtninger til og konklusioner af det tidligere skrevne. Men de savnes, idet konklusionerne kun findes i det afsnit, hvori Lincoln H. Clark: "Consumer Behavior, Volume 1: The Dynamics Consumer Reaction" refereres.

*Sigurd Bennike**

* Marketing konsulent.

Subimal Mookerjee: »Factor Endowments and International Trade. A Statement and Appraisal of the Heckscher-Ohlin Theory», Asia Publishing House for the Indian School of International Studies, Bombay 1958, VIII + 99 s. Pris 22 sh.

Dr. Mookerjee, der er leder af den økonomiske afdeling ved the Indian School of International Studies i New Delhi, søger i denne lille bog at sammenfatte de senere års diskussion af Heckscher-Ohlin teoremet.

Indledningsvis præsenteres Heckschers og Ohlins tese, ifølge hvilken den internationale handel kommer i stand, fordi produktionsfaktorerne findes i forskelligt forhold i forskellige lande. Hvert land eksporterer da varer, hvis fremstilling kræver en relativt stor indsats af landets forholdsvis rigelige faktor, og importerer varer, hvis produktion i særlig grad kræver indsats af landets relativt knappe faktor. Dette fører til, at de relative faktorpriser bliver de samme overalt. Heckschers og Ohlins teori for den internationale handel er således dyberegående end den ricardianske real-cost teori og den såkaldte opportunity-cost teori. Disse to teorier forklarer udenrigshandelen som resultat af forskellige relative priser, men Heckscher-Ohlin teorien trænger længere ned og forklarer de forskellige relative priser som resultat af forskellig faktorudrustning.

Bogens kapitel 2 præciserer de forudsætninger, hvorpå Heckscher-Ohlin teoremet er baseret. Specielt fremhæves det, at man entydigt skal kunne fastslå de enkelte varers faktorintensitet, hvilket ikke alene kræver kendskab til isokvanternes beliggenhed, men i visse tilfælde også til det forhold, hvori produktionsfaktorerne forekommer i hvert enkelt land.

I kapitel 3 søger forfatteren frem til en verifikation af Heckscher-Ohlin teoremet. Ikke ved empirisk analyse, men ved geometrisk eksersits med konventionelle våben som Edgeworths kassediagram, konkave transformationskurver og simple indifferenskurver, der betegnes samfundsindifferenskurver, skønt de intet har med Scitovsky's geniale konstruktion af gøre. I dette og det næste kapitel varieres snart den ene, snart den anden forudsætning, og det vises hvornår teoremet gælder, og hvornår det ikke gør det. Specielt vises det, at der opstår vanskeligheder, hvis faktorudrustningen er således, at samme vare bliver arbejdsintensiv i et land og kapitalintensiv i et andet, men ved en velvillig fortolkning af teoremet overvindes disse.

Gennem bogens analyse får læseren afklaret sine begreber, men hans vej er lang

og trang. Et par steder sinkes han af forstyrrende trykfejl (side 34 linie 10 f.n. står der »ON is less than OM« i stedet for »OM is less than ON«. Side 51 linie 4 står der »labour-intensive good B« i stedet for »labour-intensive good A«. Side 71 linie 10-8 f.n. hedder det, at kapitalrenten i land I vil falde, medens jordrenten og lønnen vil stige. Forfatteren må mene, at jordrenten vil stige, medens kapitalrenten og lønnen vil falde). Dette er dog ikke nogen væsentlig anke imod fremstillingen.

De geometriske modeller, forfatteren anvender er heller ikke nogen hindring for en hurtig tilegnelse af stoffet. De er enkle, i mange tilfælde endog elegante. Men forklaringen og fortolkningen af modellerne er urimelig svær læsning. Navnlig er teksten til figur 18 vanskelig at komme igennem.

I bogens sidste kapitel kommenteres Leontief-paradokset. Som bekendt fremlagde Leontief i 1953 resultaterne af en input-output analyse, hvorefter USA eksporterede arbejdsintensive varer og importerede kapitalintensive, stik imod hvad man skulle vente under hensyn til USA's faktorudrustning. Forfatteren påpeger imidlertid, at Heckscher-Ohlin teoremet er bundet til bestemte forudsætninger, som ikke behøver at være opfyldt, hvorfor det ikke a priori er muligt at fremsætte generelle udsagn om udenrigshandelens sammensætning. Denne konstatering af teoriens armod er ganske vist trist, men den gør Leontief-paradokset mindre opsigtsvækkende.

Til slut skal det nævnes, at bogen indeholder en udmærket bibliografi.

*Erling Olsen**

* Lektor ved Københavns Universitet.

R. G. D. Allen: Mathematical Economics.
Second edition. Macmillan, London 1959.
XVIII + 812 s. Pris 63 s.

Professor Allen's monumentale værk – anmeldt i dette tidsskrift 1959 pp. 321-324 – er nu kommet i ny, forbedret og noget udvidet udgave. Adskillige afsnit er skrevet helt om; særlig for afsnittene om *time lags* i dynamiske modeller betyder dette en meget væsentlig forbedring i forhold til 1. udgave. Appendix A om operatorregning er blevet udvidet, og der er tilføjet et helt nyt Appendix B om moderne algebra (set- og gruppeteori), hvad der selvsagt øger bogens værdi som matematisk håndbog for økonomer – omend man fremdeles ville finde det mere praktisk om bogens rent matematiske kapitler var kommet i et særskilt bind, der sammen med forfatterens *Mathematical Analysis for Economists* (1938) ville udgøre en matematisk lærebog for økonomer i 2 bind. – Endvidere er der foretaget en del mindre revisioner af teksten og rettet en del kedelige trykfejl fra 1. udgave.

På mirakuløs vis er det lykkedes forfatteren at bevare den oprindelige paginering lige til side 736, hvor det nye stof begynder, således at sidehenvisninger til 1. udgave gælder uændret til 2. udgave. Bogens pris er også uændret trods 44 sider tilføjes.

*Sven Danø**

* Lektor ved Københavns Universitet.